

Verejná kultúrna inštitúcia ako model fungovania 14. 9. 2023

Slovenská republika - Návrh zákona o verejných kultúrnych inštitúciách

V prílohe č. 1 tohto materiálu predkladáme Návrh modelu verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu vo verejnom záujme v oblasti kultúry z dielne Ministerstva kultúry SR z marca 2005.

Česká republika - Návrh zákona o veřejných kulturních institucích (2023)

Genéza

V České republice:

- od 90. rokov sa volá po systémovom riešení pre DIVADLÁ
- 2002 - transformácie Pražských divadiel Činoherního klubu Praha, Divadla Semafor Praha, Divadla Archa Praha a Divadla Komédie (o.p.s., s.r.o.)
- 2013 – prvý návrh Zákona o veřejných kulturních institucích z iniciativy Asociace profesionálních divadel
- 2016 - predložený senátu, neschválený, vláda pripravuje vlastný návrh
- 2017 – analýza transformácia kulturních organizací mesta Brno (8) – VKI
- 2022 - vláda: Nejpozději do poloviny roku 2023 připravíme zákon o veřejných kulturních institucích.”
- 2023 - aktuálne prebieha legislatívny proces. Prijatie sa očakáva v 2. polovici roka s platnosťou od 7/24.

Argumenty:

- spoluzakladanie - viac zakladateľov funguje v Nemecku, Švajčiarsku, Rakúsku...), štát/ samospráva / viaceré úrovne územnej samosprávy / kombinácia s MVNO či súkromnými spoločnosťami
- kooperatívne financovanie - priame príspevky a dotácie zakladateľmi

Účel, založení a vznik VKI

Veřejná kulturní instituce je zvláštním typem ústavu založeného ve veřejném zájmu. Účelem je přispívat k rozvoji kulturního života a kulturního dědictví společnosti a k udržení co nejvyšší kvality poskytovaných veřejných kulturních služeb (propojení se zákonem č. 203/2006 Sb., o některých druzích podpory kultury). VKI může být založena pouze Českou republikou, územním samosprávným celkem anebo více územními samosprávnými celky.

Financování VKI

Financování činnosti veřejné kulturní instituce zajišťuje zakladatel (zakladatelé) na základě finančního plánu, který předkládá ředitel po projednání se správní radou. Zakladatel uzavírá s VKI smlouvu o poskytnutí prostředků na výkon činnosti v souladu s finančním plánem. Česká republika může uzavřít s VKI založenou společně alespoň dvěma územními samosprávnými celky smlouvu o poskytnutí dotace na hlavní činnost. Územní

samosprávný celek môže uzavrieť s VKI založenou Českou republikou smlouvu o poskytnutí dotace na hlavní činnost.

Orgány VKI

Ředitel

je statutárním orgánem VKI s minimálním funkčním obdobím 4 roky, vykonává vše co není vyhrazeno do působnosti správní ani dozorčí rady

Správní rada

má nejméně 3 členy jmenované zakladatelem s funkčním obdobím 6 let, dbá na naplňování hlavní činnosti VKI a zachování účelu k němuž byla zřízena a na řádné hospodaření s majetkem; rozhoduje ve věcech vymezených jí do působnosti zákonem;

Dozorčí rada

je kontrolním orgánem VKI, má nejméně 3 členy jmenované zakladatelem na 4 roky

Hospodaření VKI

Veřejná kulturní instituce hospodaří v rámci svého rozpočtu, rozpočtovým obdobím je kalendářní rok, nestanoví-li zakládací listina jinak. VKI založená územním samosprávným celkem hospodaří se svěřeným majetkem, vlastním majetkem a s dalším majetkem který užívá. VKI založená Českou republikou hospodaří s vlastním majetkem a s dalším majetkem který užívá. Zakládací listina může stanovit, že všechny majetek nebo určený majetek vložený do VKI je majetkem chráněným, který nelze zcizit ani zatížit, anebo tak lze učinit jen se souhlasem zakladatele.

Přeměna příspěvkových organizací na VKI

Transformovat lze příspěvkové organizace poskytující veřejné kulturní služby, pokud tak rozhodne jejich zřizovatel. Na zřizovatele se hledí jako na zakladatele VKI. Majetek ve vlastnictví České republiky, se kterým hospodařila státní příspěvková organizace, je majetkem chráněným. Majetek ve vlastnictví územního samosprávného celku, se kterým hospodařila jím zřízená příspěvková organizace, se považuje za svěřený majetek, pokud zakládací listina neurčí jinak.

Pripomienky v MPK

Odporúčame pripomienky MPSV ČR, keďže je možné očakávať podobné námietky v prípade úprav pracovných podmienok zamestnaných umelcov, plus pripomienky MF ČR, z ktorých je zrejmé koľko problémov vytvorí v právnom systéme nový typ právnickej osoby. Spolu s pripomienkami SMO ČR a MS ČR dávame do tabuľky, nakoľko sú z nich zrejmé nástrahy pripravovanej reformy.

Doplňujúce materiály k novému návrhu zákona a informácie o práve prebiehajúcom legislatívnom konaní, spolu s pripomienkami rezortov, nájdete aj na tomto odkaze:

<https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCRJHWF80/>

Sumár vybraných pripomienok

Ministerstvo práce a sociálnych vecí	V zájmu jednotnosti a transparentnosti správy VKI navrhuje MPSV do tohoto ustanovení doplnit pravidla pro výběr kandidátů navrhovaných do funkce ředitele VKI. Dle názoru
--------------------------------------	---

	<p>MPSV by byla pro výběr ředitele nejvhodnější forma otevřeného výběrového řízení, případně jiná zákonem daná forma.</p> <p>Nesúhlas, že by měl zákon o veřejných institucích obsahovat výjimky ze zaměstnávání cizinců vybrané pracovní kategorie nad rámec platných právních předpisů.</p> <p>Předkladatel nedefinuje pojem „umělecký soubor“ ani necharakterizuje jeho členy ani jejich vztah k VKI (tento pojem se objevuje pouze v ustanovení § 42 a 43 návrhu zákona). Předkladatel rovněž nijak nevysvětlil, v čem jsou pracovní podmínky člena uměleckého souboru stejné nebo alespoň podobné s pedagogy, a z jakého důvodu je tedy vhodná analogie zákona o vysokých školách.</p> <p>MPSV požaduje celkové vypuštění navržené odchylky v rozvrhování pracovní doby členů uměleckého souboru - nelze na zaměstnance přenášet povinnost zaměstnavatele evidovat odpracovanou dobu, bez ohledu na místo výkonu práce, a to ani v případě, že si má zaměstnanec pracovní dobu rozvrhovat sám.</p> <p>Dle názoru MPSV je třeba vzít v potaz, že VKI by měly vznikat zejména přeměnou „kulturních“ příspěvkových organizací zřizovaných územními samosprávnými celky a státem a že přeměna těchto příspěvkových organizací na VKI nebude povinná, „kulturní“ příspěvkové organizace tedy budou nadále existovat vedle VKI. S ohledem na princip jednotnosti, z něž vyplývá, že odměňování zaměstnanců ve veřejných službách a správě se řídí stejnou úpravou, má MPSV za to, že by bylo vhodnější, aby jak zaměstnanci příspěvkových organizací, tak zaměstnanci VKI byli odměňováni stejným způsobem. MPSV obecně nesouhlasí s vytvářením partikulárních právních úprav odměňování různých skupin zaměstnanců.</p> <p>Navrhujeme zapracovat pravidlo, kdy veřejná kulturní instituce, která je financovaná z veřejných rozpočtů a přístup k jejím službám je nabízen za úplatu (např. vstupné, kurzovné apod.), je povinna zajistit poskytování rodinné slevy...</p>
<p>Ministerstvo spravedlnosti</p>	<p>Konstatujeme, že z odůvodnění předloženého návrhu zákona nelze přesvědčivě dovodit existenci vážných důvodů k přijetí navrhované právní úpravy spočívající v zakotvení nové právní formy právnické osoby. Tvrzené problémy jsou popisovány stručně a obecně, což vede k pochybnostem o jejich praktické naléhavosti. Problémy, na které důvodová zpráva a zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA) poukazují, jsou přitom řešitelné s využitím existujících právních forem právnických osob.</p> <p>Dovolujeme si upozornit, že navrhovaná právní úprava předkladatelem zmíněné problémy řešit nemusí. Nová právní forma představuje pouze alternativu vůči příspěvkovým organizacím. Návrh má podle odůvodnění řešit riziko politického vlivu ze strany zakladatele, ale to ve skutečnosti setrvává i v tomto modelu, když z návrhu ani jeho odůvodnění už není zřejmé, jakým způsobem má nově navržená právní forma právnické osoby tomuto riziku čelit. Zavedení nové právní formy domněle obdobné ústavu s řadou specifik je přitom spojeno s rizikem vzniku nových aplikačních otázek, které ve svém důsledku mohou vést k praktické nevyužitelnosti institutu.</p> <p>Předkladatel nedostatečně vyhodnotil možné využití stávajících právních forem, především ústavu nebo obchodních korporací. Na činnosti ústavu se může spolupodílet více zakladatelů (mohou se podílet i na financování). Ústav může hospodařit se svěřeným majetkem. Nejasné je tvrzení, že v případě ústavu jsou vztahy se zakladatelem nastaveny volně. Právní úprava občanského zákoníku je obecná a řada pravidel může být dále specifikována v zakladatelském právním jednání.</p>

	<p>Upozorňujeme, že návrh ustanovení je v rozporu se záměrem předkladatele limitovat vliv zakladatele na veřejnou kulturní instituci, jelikož v zásadě bez jakýchkoli podmínek umožňuje jednomu subjektu, zakladateli, rozhodnout o zrušení jiné právnické osoby. Podmínku projednat záměr na zrušení veřejné kulturní instituce se správní a dozorčí radou veřejné kulturní instituce lze považovat za čistě formální. Nelze proto vyloučit, že v praxi bude docházet k situacím, kdy v důsledku změny vedení zakladatele veřejné kulturní instituce, tj. zastupitelstva územního samosprávného celku, dojde ke zrušení dříve založených veřejných kulturních institucí.</p> <p>Není zřejmé, jak navržené ustanovení přispívá k jednomu z hlavních cílů zákona, kterým je zajištění průběžného financování veřejných kulturních institucí z více veřejných zdrojů, primárně ze zdrojů státu, krajů a obcí. Skutečnost, že stát může dotovat jiné subjekty, není třeba zvlášť stanovovat. Dané ustanovení nijak neovlivňuje to, zda se stát či kdokoli jiný pro financování veřejné kulturní instituce rozhodne.</p> <p>Možnost zřizovat pobočné veřejné kulturní instituce považujeme vzhledem k zamýšleným funkcím veřejné kulturní instituce a jejímu charakteru za nadbytečnou. Možnost zřizování pobočných spolků je dána povahou těchto právnických osob jako korporací s množstvím členů. U spolků je možnost pobočnosti dána typicky potřebou sdružovat širokou členskou základnu i lokálně, právě pomocí pobočných spolků. Tyto potřeby však u veřejné kulturní instituce chybí, jelikož veřejná kulturní instituce nemá členy. Odůvodnění tohoto záměru přitom v důvodové zprávě absentuje.</p> <p>Chápeme, že možnost přeměny příspěvkových organizací na navrhovanou novou právní formu právnické osoby je jedním z hlavních záměrů návrhu. Dovolujeme si však upozornit, že z hlediska zřizovatele příspěvkové organizace se jako jednodušší, nebo přinejmenším stejně komplikovaná, jeví varianta zrušení příspěvkové organizace a faktického přesunu její činnosti na nově založenou obchodní korporaci či běžný ustav. Jako riskantní a potenciálně konfliktní zároveň vnímáme prohlášení majetku příspěvkové organizace za tzv. chráněný majetek (návrh odstavce 4), a to s ohledem na výše kritizované důsledky a postavení věřitelů. Doporučujeme proto přehodnotit legislativní záměr, případně jej revidovat.</p> <p>Obecně nesouhlasíme s navrženými změnami zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů. Potřebnost nově navrhované právní formy právnické osoby – veřejné kulturní instituce – nelze považovat za dostatečně podloženou. Zásahy do rejstříkového zákona jsou přitom spojeny s novou agendou pro rejstříkové soudy a náklady na rozvoj informačního systému veřejných rejstříků.</p>
Svaz měst a obcí České republiky	<p>Předkladatel v rámci Důvodové zprávy představuje v rámci odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy „odpolitizování VKI“, v čemž spatřuje i vyrovnání určitých nevýhod v současné situaci u příspěvkových organizací různých subjektů. Tento cíl však nekoresponduje se samotným návrhem – VKI stále zůstává silně závislá na politickém vlivu a vlivu zakladatele [viz např. postavení správní a dozorčí rady (více § 18 návrhu – jmenování správní rady zakladatelem, obdobně viz § 22 návrhu – jmenování dozorčí rady zakladatelem)]. Základní existenciální otázky VKI jsou plně v kompetenci zakladatele (tj. přeměna VKI, zrušení VKI, schválení finančního plánu atd.).</p> <p>Obdobně jako v předchozím bodě, i zde má předkladatel ambiciózní plány v zajištění účasti odborné veřejnosti na řízení VKI (viz Důvodová zpráva, str. 3). Dle § 18 je připuštěna participace osob s nominačním právem, jímž jsou myšleny právnické osoby působící v oblasti poskytování veřejných kulturních služeb souvisejících s hlavní činností VKI nebo působící v oblasti kulturní, vědecké nebo vzdělávací. Celá jedna třetina správní</p>

<p>radu VKI může být nominována právě osobou s nominačním právem. Nicméně jejich výběr v samotném závěru činí zakladatel.</p> <p>Dle návrhu může být zakladatelem VKI buď stát nebo územní samosprávný celek (dále jen „ÚSC“) – účast zakladatele/spoluzakladatele z oblasti soukromoprávní není přípustná. Jedná se o paradox, neboť právě soukromoprávní subjekty by mohly přispět jak k odpolitizování instituce, tak i k větší ekonomické i činnostní flexibilitě. Navrhujeme zařadit i jiné právní formy mezi subjekty, jež se mohou přeměnit na VKI (např. obecně prospěšné společnosti).</p> <p>Pojetí nastavení kompetencí orgánů VKI není zcela přiléhavé a ani nevychází z logiky nastavení například u obchodních korporací, a to bez vysvětlení důvodnosti takové nastavení. Dozorčí rada je orgánem obchodní korporace, který plní „kontrolní“ funkci nad řádnou činností subjektu, plněním povinností statutárním orgánem a správní radou a kupříkladu plní kontrolní pravomoci v oblasti financí. Návrh však dozorčí radu vnímá jako orgán, který se bude podílet na jednání VKI (viz souhlas dozorčí rady udělovaný řediteli k zásadním jednáním jako nabytí či zcizování majetku – toto je zpravidla kompetence správní rady). Oproti tomu pak další určený orgán, správní rada, řeší kompetence, jež ale v obchodních korporacích spadají do pravomoci ředitele (příkladem schvalování vnitřních předpisů VKI). Řediteli jsou pak přiřknuty kompetence, dalo by se říci, „zbytkové“ a jeho volební období je (pokud není stanoveno déle) 4 roky – za 4 roky se příliš realizací s ohledem na nutnost plánování (personální, věcné, finanční, programové atd.) nedá (viz i srovnání plánování v oblasti finanční dle VKI).</p> <p>Jako pozitivní lze vnímat nastavení financování na období delší než 1 rok, neboť je to cesta k zajištění větší finanční stability pro VKI. Nicméně i v této části se lze setkat s nejasnostmi – pokud dle návrhu má být finanční plán sestaven na 4 roky, ale je přípustné, že zakladatel může stanovit i kratší období finančního plánu, přičemž finanční plán schvaluje zakladatel a v případě jeho neschválení může ve smyslu návrhu rozhodnout i o zrušení VKI, je pak nasnadě postaveno k úvaze, zda se skutečně jedná o nastavení, jež přináší větší stabilitu pro VKI jako celek (zejména za současné situace neznámého vývoje v oblasti nejen ekonomické).</p> <p>Umění/kultura jako nehmotné statky s „prožitkovým“ faktorem byly a jsou stále řazeny mezi „komodity“, jejichž financování podléhá v průběhu historie v případě krizí mnoha restrikcemi. Lze vnímat, že i nyní se nacházíme v ekonomické situaci, která není pro financování kultury a umění příznivá, nicméně je třeba vést v patrnosti, že se jedná o statky trvalé hodnoty, jež povyšují naše bytí nad úroveň biologického přežívání a vedou k rozvoji společnosti i jednotlivce, k dalšímu vzdělávání a nezbytnému rozvoji od narození po smrt člověka. Pokud je tedy hledán princip vícezdrojového financování VKI a navíc tak, aby takové vícezdrojové financování bylo udržitelné, je pak na pováženou, zda je nezbytné, aby ze strany státu bylo možné spolufinancování výlučně těch VKI, jež jsou založeny alespoň 2 ÚSC. Celá koncepce VKI se v takovém momentě posouvá do zcela jiného úhlu pohledu (větší versus menší územní samosprávné celky, udržitelnost velkých souborů a institutů versus zánik menších uskupení, živé umění versus paměťové instituce atd.), o ohrožení páteří kulturní infrastruktury nemluvě. K tomu lze jen doplnit, že návrh se ani nezaobírá možností zániku VKI v případě rozporu zakladatelů a jejich finančním vypořádáním, potřebností kontinuity takto dotčeného subjektu a majetkového vybavení a dalšími souvisejícími otázkami. Fakt, že poskytovatelem může být určena osoba do správní i dozorčí rady (přičemž ale postavení této osoby v orgánech VKI není dále upřesněno), ztrácí svou relevanci, natož ve spojení s podmínkou, že z financí</p>

	<p>získaných od zakladatele nebo z jiných veřejných zdrojů nesmí být hrazeny náklady spojené s vedlejší činností VKI.</p> <p>Je zjevné, že k návrhu se připojují negativní reakce řady jak menších, tak větších ÚSC. Nedostatečná finanční podpora kultury, dopady pandemie COVID-19, odliv personálních zdrojů, likvidace řady institucí a další události ve svém řetězci podporují obavy z budoucnosti kultury. Návrh samotný v žádném případě tyto obavy nerozptyluje, ba naopak. Jednou ze zásadních obav je další dotační podpora kultury – návrh nevyjadřuje pravidla (rámcová) k další dotační podpoře kultury a již vůbec není ani v Důvodové zprávě položeno najisto, že v případě, pokud nedojde k přeměně na VKI, bude dotační podpora poskytována.</p> <p>VKI může být dle dotčeného ustanovení založena více zakladateli – více ÚSC. Není však definováno, jak bude řešen rozpor mezi smlouvou zakladatelů dle § 3 odst. 2 návrhu a zakládací listinou dle § 3 odst. 3 návrhu, ani jaký postup by byl zvolen v případě, že by došlo ke změně v zakládací listině (např. odstoupení zakladatele) ve vztahu ke smlouvě zakladatelů.</p> <p>Dle § 14 odst. 1 návrhu je funkční období ředitele vymezeno 4 roky s tím, že není upravena možnost opakování funkčního období ani omezení možnosti opakování funkčního období. Pro členy dozorčí rady (dále jen „DR“) a správní rady (dále jen „SR“) je stanovena podmínka vysokoškolského vzdělání. Oproti tomu však pro statutární orgán – ředitele VKI - nikoliv (viz § 13 odst. 4 návrhu).</p>
Ministerstvo financí	<p>Zájem krajů i obcí o využití nové právní formy je malý. Stejně tak se uvádí, že o novou právní formu projeví ze stávajících státních příspěvkových organizací zájem pouze jedna a současně, že aktuálně vůbec není potřeba zakládání nových VKI. Otázkou je, zda přijetí předkládaného návrhu a s tím související zesložení právní úpravy a prohloubení vícekolejnosti v otázkách majetkoprávních vztahů státu je skutečně nezbytné.</p> <p>Přestože je transformace příspěvkových organizací pouze možností, nikoliv povinností, je otázkou, zda má státní správa vytvářet právní regulaci, jestliže není identifikována jasná potřeba nebo poptávka po takové normotvorbě. Domníváme se, že navržená soukromoprávní úprava na poli veřejných institucí a veřejného práva, resp. prolínání odlišného charakteru regulace, má potenciál přinášet řadu problémů. Soukromoprávní povaha navrhovaných VKI jako ústavu s nutnými a ne vždy žádoucími okolnostmi, jako jsou např. likvidace a insolvence, se jeví ve vztahu k veřejnému charakteru kulturních institucí (zde je míněna jejich náplň činnosti, která svým charakterem směřuje spíše do veřejné sféry) jako poněkud problematická. Rovněž tak navrhovaná forma financování na základě smlouvy se jeví jako problematická. Dále máme pochybnosti o efektivitě možného bezplatného výkonu funkce členů správních a dozorčích rad z důvodu úspory nákladů. Domníváme se, že takové nastavení může být problematické jak z hlediska motivace a kvality výkonu těchto funkcí, tak z hlediska odpovědnosti členů řídicích a kontrolních rad.</p> <p>Zdůvodnění navrhované právní úpravy nízkou mírou samostatnosti příspěvkových organizací je relativní, jelikož významný vliv zakladatelů na fungování VKI je dán její zakladatelskou listinou a pravomocemi ve vztahu k VKI, i když s jistými navrhovanými</p>

	<p>zákonými omezeními a volbou části správní rady odbornými subjekty a taktéž jejím financováním, které zajišťuje zakladatel. Z pohledu účetnictví pak vzniká poměrně vážný problém, zda by VKI měla podléhat předpisům upravující účetnictví veřejného sektoru, pro silné provázání jak se zřizovatelem, tak s pravidly hospodaření v tomto sektoru, nebo zda by měla podléhat předpisům upravujícím účetnictví nevládního neziskového sektoru, což by odpovídalo zvolené právní formě – ústavu.</p> <p>Upozorňujeme, že v případě státních příspěvkových organizací jsou pro tyto organizace stanoveny limity počtu míst a objemu prostředků na platy, respektive je u nich uplatňována tzv. regulace zaměstnanosti. Pro případ, kdy by se státní příspěvková organizace, jejíž zaměstnanci jsou doposud odměňováni platem, a její limity počtu míst a objemu prostředků na platy podléhají regulaci zaměstnanosti, transformovala na VKI (a to ať už budou její zaměstnanci odměňováni i nadále platem či nově mzdou), požadujeme do materiálu doplnit jednoznačné konstatování, že dojde k úspoře na straně státního rozpočtu v oblasti stanoveného objemu prostředků na platy, respektive že budou s trvalou účinností zrušeny limity počtu míst a objemu prostředků na platy stanovené pro danou organizaci zákonem o státním rozpočtu</p> <p>Viac na https://odok.cz/portal/veklep/material/KORNCRJHWF8O/</p>
--	---

Alternatívne riešenia

Na základe vývoja situácie v Českej republike, pripomienok, ktoré zaznievajú a odporúčania z pracovne skupiny, zamerať sa na existujúce právne formy, ktoré majú aplikačnú prax a porovnať ich s možnosťami a problémami definovanými v rámci iných právnych foriem (príspevkové a rozpočtové organizácie, neziskové organizácie).

Hypotéza je tá, že VKI model (možno) nepotrebujeme a vie byť plnohodnotne využitá existujúca právna forma (n.o.).

Spracovala: Zuzana Ivašková

Príloha č. 1: Návrh modelu verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu vo verejnom záujme v oblasti kultúry z dielne Ministerstva kultúry SR z marca 2005.

Príloha č. 1: Návrh modelu verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu vo verejnom záujme v oblasti kultúry z dielne Ministerstva kultúry SR z marca 2005.

VLÁDA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NÁVRH
UZNESENIE VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
č.
z

k návrhu modelu verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu vo verejnom záujme v oblasti kultúry

Číslo materiálu:

Predkladateľ: minister kultúry

Vláda

A. berie na vedomie

- A.1. model verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu vo verejnom záujme v oblasti kultúry

B. ukladá

ministromi kultúry

- B.1. vypracovať a predložiť na rokovanie vlády návrh zákona o verejnej inštitúcii v oblasti kultúry

do 31.decembra 2005

Vykoná: minister kultúry

Predkladacia správa

Návrh modelu verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu vo verejnom záujme v oblasti kultúry predkladá Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky na základe Plánu práce vlády Slovenskej republiky na rok 2005. Navrhovaný model vychádza z koncepcie Stratégie štátnej kultúrnej politiky a Akčného plánu realizácie úvodnej fázy implementácie kultúrnej politiky, ktorú schválila vláda 10. novembra 2004 (uznesenie vlády SR č. 1067/2004), programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky a Deklarácie Národnej rady Slovenskej republiky z 28. februára 2001 o ochrane kultúrneho dedičstva.

Predkladaný materiál obsahuje základné východiská modelu verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu vo verejnom záujme v oblasti kultúry (ďalej len „verejnoprospešná kultúrna inštitúcia“). Vznik osobitnej právnej formy verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie odôvodňuje potreba systematicky riešiť uspokojovanie dopytu verejnosti v oblasti kultúry. Jej zriadením sa v podmienkach decentralizovanej verejnej správy vytvorí mechanizmy, ktoré umožnia užšiu spoluprácu štátnej správy a územnej samosprávy pri uspokojovaní verejného záujmu v oblasti kultúry a umožní sa transparentné, efektívne a adresné využívanie obmedzených verejných zdrojov.

Potreba vytvorenia takejto inštitúcie vyplýva predovšetkým zo súčasného nevyhovujúceho systému financovania kultúry. Verejný záujem v oblasti kultúry uspokojuje štát a územná samospráva predovšetkým prostredníctvom nimi zriadených rozpočtových alebo príspevkových organizácií. Možnosti zriaďovania a financovania týchto organizácií nie sú pre vytvorenie stabilnej kultúrnej infraštruktúry postačujúce, ba až obmedzujúce.

Predpokladaný dopad na verejné financie, zamestnanosť, ekonomiku, životné prostredie a podnikateľské prostredie je vyjadrený v doložke vplyvov.

Doložka finančných, ekonomických a environmentálnych vplyvov a vplyvov na zamestnanosť a podnikateľské prostredie

Odhad vplyvu na verejné financie:

Predložený materiál nezakladá nároky na verejné financie. Vytvorenie mechanizmu spoločného využitia obmedzených prostriedkov štátu a územnej samosprávy určených na uspokojovanie potrieb verejnosti v oblasti kultúry prispeje k ich efektívnejšiemu využívaniu. Sústreďenie prostriedkov z viacerých verejných zdrojov, aj pri nezvýšení výdavkov z jednotlivých verejných zdrojov (zo štátneho rozpočtu, rozpočtu obce alebo VÚC), umožní z kvalitatívneho a aj z kvantitatívneho hľadiska lepšiu podporu kultúrnych aktivít.

Odhad vplyvu na obyvateľov, hospodárenie podnikateľskej sféry a iných právnických osôb:

Vznik verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu verejného záujmu v oblasti kultúry predpokladá pozitívny vplyv na obyvateľstvo a ekonomický rozvoj. Nová inštitúcia svojou činnosťou bude prispievať k uspokojovaniu dopytu verejnosti (verejného záujmu) v oblasti kultúry, pričom sa predpokladá aj sekundárny pozitívny vplyv na rozvoj cestovného ruchu.

Odhad vplyvu na životné prostredie:

Realizácia navrhovaného modelu verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu verejného záujmu v oblasti kultúry nepredpokladá vplyv na životné prostredie.

Odhad vplyvu na zamestnanosť:

Realizácia navrhovaného modelu verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu verejného záujmu v oblasti kultúry nepredpokladá negatívny vplyv na zamestnanosť. Sekundárnym vplyvom na rozvoj cestovného ruchu môže prispieť k vytváraniu nových pracovných miest v tomto sektore.

Odhad vplyvu na podnikateľské prostredie:

Realizácia modelu nebude zakladat' nároky na administratívne štruktúry a administratívne opatrenia ovplyvňujúce podnikateľské prostredie.

Ministerstvo kultúry
Slovenskej republiky
Číslo: MK- 4115/2005-900/7855

Materiál na rokovanie
vlády SR.

**Návrh
modelu verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu vo verejnom
záujme v oblasti kultúry**

Podnet :
na základe Plánu práce
vlády SR na rok 2005

Obsah materiálu:
1. Návrh uznesenia
2. Predkladacia správa
3. Návrh modelu verejnej inštitúcie
na zabezpečenie výkonu vo verejnom
záujme v oblasti kultúry
4. Doložka finančných, ekonomických,
environmentálnych vplyvov a vplyvov
na zamestnanosť a podnikateľské
prostredie.
5. Návrh komunikácie.

Predkladá:
Rudolf Chmel
minister kultúry

Bratislava marec 2005

MODEL VEREJNEJ INŠTITÚCIE NA ZABEZPEČENIE VÝKONU VO VEREJNOM ZÁUJME V OBLASTI KULTÚRY

1 Úvod

Potreba vytvorenia modelu verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu vo verejnom záujme v oblasti kultúry vyplýva a je zdôvodnená v koncepcii Stratégie štátnej kultúrnej politiky a v Akčnom pláne realizácie úvodnej fázy implementácie kultúrnej politiky schválenej vládou Slovenskej republiky dňa 10. novembra 2004 (uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 1067/2004), ktoré reflektujú zmeny a aktuálne požiadavky spoločenského, ekonomického a legislatívneho prostredia v rámci kultúry a jej riadenia. Cieľom je vytvoriť lepšie podmienky pre činnosť kultúrnych inštitúcií pôsobiacich na Slovensku.

Vznik novej formy verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu vo verejnom záujme v oblasti kultúry (ďalej len „verejnoprospešná kultúrna inštitúcia“) odôvodňuje potreba systematicky riešiť uspokojovanie dopytu verejnosti v oblasti kultúry. Jej zriadením sa v podmienkach decentralizovanej verejnej správy vytvorí mechanizmy, ktoré umožnia užšiu spoluprácu štátnej správy a územnej samosprávy pri uspokojovaní verejného záujmu v oblasti kultúry a umožní sa efektívne využívanie obmedzených verejných zdrojov. Zvyšujúca sa miera rozdelenia zodpovednosti za poskytovanie výkonu vo verejnom záujme v oblasti kultúry medzi rôzne úrovne verejného sektora vyvoláva potrebu právne upraviť možnosti vzájomnej spolupráce a spoločného postupu týchto subjektov. Táto tendencia je obzvlášť aktuálna najmä v súvislosti so záväzkom významne decentralizovať verejnú správu aj v oblasti kultúry. Popritom je nevyhnutné a čoraz aktuálnejšie chrániť kultúrne inštitúcie pred priamym zasahovaním politiky prostredníctvom určitej formy samosprávy alebo oddelením od politického rozhodovania. Uvedené tendencie sú evidentné v krajinách Európskej únie i severnej Ameriky. Samozrejme, že musia byť kombinované s inými opatreniami, ktoré zaisťujú, že tieto organizácie postupujú v súlade s verejným záujmom v oblasti kultúry.

1.1 Financovanie

Potreba vytvorenia osobitného modelu verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie s následnou právnou úpravou vyplýva predovšetkým z nedostatkov súčasného systému financovania kultúry.

Nedostatky sa v tejto oblasti prejavujú aj v postavení, charaktere činnosti a v konečnom dôsledku aj financovaní príspevkovej a rozpočtovej organizácie. Ich existencia a postavenie sa dostáva na prioritnú úroveň a samotný účel vzniku organizácie sa môže stať sekundárnym. V tomto kontexte je forma rozpočtovej organizácie vhodná najmä pre zabezpečovanie tých činností, ktoré sú prioritným záujmom štátu. Pokiaľ ide o formu príspevkovej organizácie, tá už samotným spôsobom svojho zriadenia, ako aj charakterom svojho hospodárenia nezodpovedá cieľom štátnej kultúrnej politiky ani vytváraniu stabilnej kultúrnej infraštruktúry. Ak vezmeme do úvahy len tvorbu jedného z finančných fondov tejto organizácie – fond reprodukcie tak nemožnosť finančného krytia odpisov hmotného a nehmotného majetku je práve častým a možno aj jediným dôvodom zmeny charakteru organizácie z príspevkovej na rozpočtovú, prípadne dôvodom na jej zrušenie napriek skutočnosti, že organizácia úlohy a činnosti pre ktoré bola vytvorená plní (§ 24 ods. 11 zákona č.523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy). Obe uvedené formy sú pre verejné organizácie najmä z hľadiska možnosti získavania ďalších finančných prostriedkov často demotivujúce, pričom neumožňujú ani účasť ďalších subjektov pri ich zriadení a správe.

Forma neziskovej organizácie podľa zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby je z hľadiska podmienok financovania kultúry tiež nevyhovujúca. Celý rad ustanovených obmedzení očakávaný rozvoj kultúry neumožňujú. Predovšetkým nie je možné podieľať sa na uhrádzaní výdavkov na správu neziskovej organizácie z verejných zdrojov, čo je v oblasti kultúry podmienkou jej rozvoja.

Osobitná forma verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie by mala zohľadňovať nielen osobitosť kultúry, ale zároveň by mala poskytnúť aj širší inštitucionálny rámec jej financovania. Takúto inštitúciu bude môcť založiť ústredný orgán štátnej správy, vyšší územný celok alebo obec tak, aby vytvoril predpoklady pre efektívne, transparentné a adresné využívanie verejných zdrojov určených pre oblasť kultúry; pridelovanie a využívanie finančných prostriedkov bude viazané na finančnú kontrolu pri stanovení jasných a jednoznačných pravidiel. Štát alebo územná samospráva prostredníctvom takejto inštitúcie získa ďalšiu možnosť financovania výkonov vo verejnom záujme v oblasti kultúry.

1.2 Verejný záujem v oblasti kultúry

Podľa Programového vyhlásenia vlády z roku 2002 je ochrana a rozvoj kultúrneho dedičstva, podpora súčasných umeleckých prejavov, ako aj rozvoj kultúry vo všeobecnosti dôležitým vkladom do mravného, duchovného, sociálneho a ekonomického rozvoja spoločnosti.

Potreba transparentného, efektívneho a adresného financovania výkonov si vyžaduje vymedzenie verejného záujmu v oblasti kultúry. Základom pre toto vymedzenie nie je len platná legislatíva, ale aj zásadné dokumenty vlády a parlamentu (napríklad Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky z 28. februára 2001 o ochrane kultúrneho dedičstva). Z Ústavy Slovenskej republiky štátu vyplýva povinnosť vytvárať podmienky na realizáciu práva na slobodu prejavu a práva na informácie, ďalej podmienky na uplatňovanie slobody umenia a ochranu výsledkov tvorivej umeleckej činnosti, ochranu kultúrneho dedičstva, ako aj povinnosť zabezpečiť adekvátnu úroveň podpory kultúry národnostných menšín a etnických skupín.

Základné oblasti kultúrneho systému tvoria ochrana kultúrneho dedičstva, podpora umenia a umeleckej tvorby a sféra ochrany a rozvoja mediálneho prostredia. Samostatnou oblasťou, ktorá prierezovo prechádza základnými oblasťami a má pre naplnenie ambícií deklarovaných v programovom vyhlásení vlády zásadný význam je kultúra národnostných menšín, ďalšími dôležitými prierezovými líniami štátnej kultúrnej politiky sú prezentácia slovenskej kultúry a umeleckej tvorby v zahraničí, podpora kultúry Slovákov žijúcich v zahraničí a kultúry pre deti a mládež.

Úlohou modernej kultúrnej politiky je podporovať vitalitu prostredia, v ktorom sa uskutočňujú samotné procesy tvorby, uchovávaní a šírenia kultúrnych hodnôt, a nie priamo zasahovať do týchto procesov.

Hlavné ciele kultúrnej politiky, tak, ako sú formulované v jej stratégii, vychádzajú z medzinárodných a európskych štandardov, multilaterálnych a bilaterálnych zmlúv, v ktorých sú obsiahnuté záväzky Slovenskej republiky v oblasti kultúry, reflektujú právny poriadok Slovenskej republiky, programové vyhlásenie vlády SR a jeho rozpracovanie na rezortnej úrovni:

- garancia ideologickej neutrálnosti pôsobenia štátu v oblasti kultúry,
- posilnenie slobody prejavu a umeleckej tvorby pre všetkých a vytvorenie reálnych podmienok na jej uplatnenie,

- vytvorenie prostredia umožňujúceho všetkým zúčastňovať sa na kultúrnom živote, angažovať sa vo vlastných tvorivých aktivitách a mať prístup ku kultúrnym hodnotám,
- podpora národnej kultúry a kultúry národnostných menšín a etnických skupín v jej rozmanitosti, rôznosti umeleckých foriem a nových trendov, s dôrazom na kvalitu a rovnosť šancí,
- transformácia kultúrnych inštitúcií vo verejnom sektore – ich pôsobenia, právnej formy, riadenia a financovania,
- vytvorenie prostredia umožňujúceho umeniu a kultúre byť nezávislým a dynamickým faktorom rozvoja občianskej spoločnosti a spolupodieľať sa na jej ekonomickom rozvoji,
- podpora rozvoja spolupráce verejného, neziskového a súkromného sektora v oblasti kultúry a kultúrneho priemyslu, vytvorenie prostredia a zabezpečenie podmienok pre kontinuálnu existenciu a rozvoj kultúrneho priemyslu,
- zabezpečenie ochrany a sprístupňovania kultúrneho dedičstva, jeho systematickej digitalizácie a informatizácie kultúrnej infraštruktúry,
- podpora výchovy v oblasti kultúry a umenia, vzdelávania profesií pre kultúrny priemysel,
- systematická tvorba nástrojov pre priblíženie kultúry a umenia deťom a mládeži,
- podpora medzinárodnej kultúrnej výmeny na území Slovenska a efektívnej prezentácie slovenskej kultúry v zahraničí,
- vytvorenie podmienok pre efektívne zapojenie kultúry do procesov rozvoja turistického ruchu a služieb,
- podpora rozvoja a uplatnenia slovenského jazyka v nových podmienkach členstva Slovenskej republiky v Európskej únii.

Uskutočňovanie týchto cieľov kultúrnej politiky je nevyhnutné pre zabezpečenie verejného záujmu v oblasti kultúry a v jej ďalšom rozvoji. Predpokladá zásadnú zmenu paradigmy chápania verejného záujmu v oblasti kultúry, v minulosti založeného predovšetkým na budovaní národnej identity, národnej kultúrnej suverenity a tzv. vysokej kultúry a umenia. Orientuje sa na také uvažovanie o verejnom záujme v oblasti kultúry, ktoré vychádza z demokratických, pluralitných a trhových princípov a je orientované dominantne na občana ako na člena emancipovanej spoločnosti. Občan je zároveň aj konzumentom, sociálne aspekty sa vnímajú spolu s ekonomickými, zvyšovanie demokratickej kvality života v spoločnosti sa realizuje predovšetkým v spojení s posilňovaním občianskej spoločnosti.

V pozitívnom chápaní štátnej kultúrnej politiky, ktorá sa svojou podstatou zásadne odlišuje od predchádzajúcej totalitnej politiky, sú zásadné zmeny v jednotlivých nástrojoch kultúrnej politiky (inštitucionálnych aj ekonomických) predpokladom efektívneho presadenia pôsobenia štátu a realizácie verejného záujmu v oblasti kultúry.

2 Ekonomicko-právna forma inštitúcie

Právna forma verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie, vhodná na praktickú realizáciu zámerov kultúrnej politiky, by mala byť založená na predpoklade financovania výkonov vo verejnom záujme na základe osobitného kontraktu určujúceho výkon vo verejnom záujme. Financovanie výkonov prostredníctvom kontraktu (objednávky) by nebolo realizované dotačným spôsobom (ako je to v súčasnosti u príspevkovej organizácie v podobe príspevku na prevádzku), ale „fakturačným“ spôsobom. To znamená, že na jednej strane by bol zakladateľ – zadávateľ výkonu vo verejnom záujme v oblasti kultúry a na strane druhej inštitúcia realizujúca samotný výkon. Zakladateľ by tak uhradil len oprávnené náklady súvisiace s objednaným výkonom, či už priame alebo nepriame, čím by bola zabezpečená kontrola hospodárnosti a efektívnosti vynaložených finančných zdrojov. Objednávateľom výkonu by

mohla byť aj iná právnická alebo fyzická osoba, ak by objednaný výkon nebol v rozpore so poslaním inštitúcie. Na rozdiel od príspevkovej organizácie by táto inštitúcia netvorila finančné fondy (fond reprodukcie a fond rezervný), len by mala v súlade so zákonom o účtovníctve vytvorený svoj odpisový plán na základe ktorého by vykonávala odpisovanie majetku. Financovanie obstarávania hmotného a nehmotného majetku vrátane jeho technického zhodnotenia by mohlo byť financované okrem vlastných zdrojov aj z účelovo poskytnutých prostriedkov od zakladateľa.

2.1 Obsah činnosti

- Zakladajú sa na výkon trvalých činností vo verejnom záujme, pri ktorých sú adresátni výsledkov týchto činností individuálne fyzické osoby; financovanie týchto činností je možné realizovať na normatívnom alebo projektovom alebo inom merateľnom základe.
- Explicitné obmedzenie na kultúru; možno rozšíriť najmä o vzdelávanie, vedu a výskum, ktoré úzko súvisia s kultúrnymi a umeleckými aktivitami.

2.2 Postavenie verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie

Verejnoprospešná kultúrna inštitúcia ako právnická osoba bude svojou činnosťou uspokojovať verejný záujem v oblasti kultúry. Založiť ju bude môcť len ústredný orgán štátnej správy, vyšší územný celok alebo obec (ďalej len „zakladateľ/zakladatelia“) zakladateľskou listinou. Verejnoprospešnú kultúrna inštitúcia bude môcť spoločne založiť aj viacerí zakladateľov.

2.2.1 Zakladateľská listina

Zakladateľskú listinu vydáva zakladateľ; zakladateľskú listinu verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie, ktorá bude mať viacerých zakladateľov, podpíšu všetci zakladatelia. Na zmenu zakladateľskej listiny bude potrebný súhlas všetkých jej zakladateľov. Zakladateľ bude môcť na vlastnú žiadosť ukončiť účasť v takejto inštitúcii. Výkon funkcie zakladateľa zanikne zmenou zakladateľskej listiny, v ktorej sa zároveň určí aj nové usporiadanie vzťahov medzi zakladateľmi.

Zakladateľská listina bude obsahovať najmä názov a sídlo verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie, označenie zakladateľa, dátum založenia a čas, na ktorý sa zakladá, identifikačné číslo, vymedzenie predmetu činnosti, ktorou sa uspokojuje verejný záujem v oblasti kultúry, údaje o prvých členoch správnej rady. V zakladateľskej listine sa uvedie aj hodnota a určenie majetkového vkladu každého zo zakladateľov. Zakladateľ v zakladateľskej listine určí tú časť majetkového vkladu, ktorý bude verejnoprospešná kultúrna inštitúcia využívať výlučne na uspokojovanie verejného záujmu v oblasti kultúry (účelovo viazaný majetok).

Zakladateľská listina verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie viacerých zakladateľov bude obsahovať aj úpravu spoločného výkonu práv a povinností zakladateľa (napr. spôsob menovania členov kolektívnych orgánov, rozsah a spôsob financovania kontraktov, ktoré s inštitúciou uzatvoria zakladatelia, spôsob rozdelenia likvidačného zostatku medzi zakladateľov v prípade jej zrušenia).

2.2.2 Zánik verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie

Verejnoprospešná kultúrna inštitúcia zanikne uplynutím času, na ktorý bola založená. Takáto inštitúcia zanikne aj na základe rozhodnutia zakladateľa o jej zániku, zlúčení, splynutí alebo rozdelení; ďalšie dôvody môžu súvisieť napr. s vyhlásením konkurzu alebo zamietnutím návrhu na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku.

Ak takúto inštitúciu založilo viacero zakladateľov na rozhodnutie o jej zrušení alebo o zlúčení, splynutí alebo rozdelení je potrebný súhlas všetkých zakladateľov. Ak niektorý zo zakladateľov nebude súhlasiť so zrušením, môže zostať jediným zakladateľom, ak si s ostatnými zakladateľmi usporiada vzťahy.

Zrušeniu verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie bude predchádzať likvidácia okrem prípadu, keď dôvodom jej zrušenia bude rozhodnutie zakladateľa o jej zlúčení, splynutí alebo rozdelení. Likvidačný zostatok prípadne zakladateľovi (v prípade viacerých zakladateľov sa rozdelí medzi nich spôsobom uvedeným v zakladateľskej listine).

2.2.3 Orgány verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie

Základnými orgánmi verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie bude správna rada, dozorná rada a riaditeľ; ďalšie orgány sa zriadia, ak to určí zakladateľská listina.

2.2.3.1 Správna rada

Správna rada ako samosprávny orgán bude dohliadať na činnosť verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie; predovšetkým bude určovať jej dlhodobú koncepciu činnosti. Pôsobnosť správnej rady ustanoví zákon (napr. schvaľovanie rozpočtu inštitúcie, výročnej správy o činnosti a hospodárení, účtovnej závierky, vymenúvanie a odvolávanie riaditeľa); ďalšie úlohy určí zakladateľ v zakladateľskej listine.

Členov správnej rady bude vymenúvať a odvolávať zakladateľ; zakladateľ v zakladateľskej listine určí ich počet, ktorý nesmie byť nižší ako traja. Zákon ustanoví podmienky, ktoré musí spĺňať člen správnej rady (napr. vzdelanie, bezúhonnosť, atď.). Funkčné obdobie člena správnej rady by malo byť šesťročné.

2.2.3.2 Riaditeľ

Funkcia riaditeľa ako štatutárneho orgánu verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie bude obsadzovaná na základe výsledkov výberového konania. Do funkcie bude menovaný na určité obdobie, ktoré nesmie presiahnuť päť rokov. Základné kvalifikačné požiadavky na miesto riaditeľa ustanoví zákon (napr. vzdelanie, odborná prax).

Riaditeľ bude riadiť činnosť inštitúcie a konať v jej mene. Okrem úloh určených zákonom bude plniť aj úlohy uložené správnou radou. Za svoju činnosť bude zodpovedať správnej rade. V zákonom ustanovených prípadoch ho bude možné odvolať aj pred uplynutím funkčného obdobia.

2.2.3.3 Dozorná rada

Kontrolným orgánom verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie bude dozorná rada; v prípadoch ustanovených zákonom bude pôsobnosť dozornej rady vykonávať kontrolór. Dozorná rada bude dohliadať na hospodárenie tejto inštitúcie, na nakladanie s jej majetkom a dodržiavanie právnych predpisov súvisiacich s jej činnosťou. Správnej rade bude predkladať stanoviská k návrhu rozpočtu, výročnej správe o činnosti a hospodárení a k účtovnej závierke.

Zároveň bude správnu radu upozorňovať na zistené nedostatky a v prípade zistenia závažných porušení povinností bude môcť navrhnúť správnej rade odvolanie riaditeľa alebo navrhnúť zakladateľovi odvolanie člena správnej rady.

Dozorná rada bude mať najmenej troch členov, ktorých bude vymenúvať a odvolávať správna rada, ak zakladateľská listina neustanoví inak. Základné kvalifikačné požiadavky na funkciu člena dozornej rady ustanoví zákon.

2.3 Hospodárenie

Verejnoprospešná kultúrna inštitúcia bude hospodáriť aj so svojim majetkom. Jej majetok sa bude tvoriť najmä z vkladov zakladateľov, príjmov získaných vlastnou činnosťou, príjmov z podnikania a iných príjmov (napr. z darov, grantov, dedičstva). Takáto inštitúcia bude môcť podnikat'; podnikanie bude viazané na podmienku účelného využitia jej majetku. Príjmy z podnikania bude môcť použiť výlučne na plnenie svojich úloh. Nebude však môcť zakladať ďalšie právnické osoby a nebude sa môcť podieľať ani na podnikaní iných osôb.

Na zabezpečenia výkonov vo verejnom záujme bude zakladateľ uzatvárať s verejnoprospešnou kultúrnou inštitúciou kontrakt, ktorý umožní viacročný projekt výkonu vo verejnom záujme a jeho priebežné a viacdrojové financovanie. V kontrakte sa vymedzia výkony vo verejnom záujme, ktoré táto inštitúcia musí v dohodnutom čase zrealizovať (napr. v prípade divadla uskutočniť určitý počet predstavení). Za ich realizáciu dostane v kontrakte dohodnuté finančné prostriedky od zakladateľa. Ak tieto výkony nezrealizuje finančné prostriedky jej nebudú poskytnuté; v prípade ich čiastočnej realizácie dostane len príslušnú časť dohodnutých finančných prostriedkov. Ak takúto inštitúciu založia viacerí zakladatelia, na financovaní kontraktu sa budú podieľať všetci zakladatelia, a to v rozsahu a spôsobom určeným v zakladateľskej listine. Kontrolu hospodárenia bude vykonávať dozorná rada.

2.4 Majetok

Vklad zakladateľa uvedený v zakladateľskej listine sa stane majetkom verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie. Inštitúcia bude majetok využívať predovšetkým na plnenie svojich úloh. V zakladateľskej listine sa určuje tiež účelovo viazaný majetok, ktorý nebude možné založiť ani ho použiť iným spôsobom na zabezpečenie záväzkov verejnoprospešnej kultúrnej inštitúcie alebo inej osoby, nebude ho možné predať, darovať, prenechať do výpožičky. Účelovo viazaný majetok nebude podliehať ani výkonu rozhodnutia. V prípade zániku inštitúcie tento majetok nebude predmetom likvidácie, ale sa vráti zakladateľovi, ktorý ho do tejto inštitúcie vložil. Ak bol tento majetok počas existencie inštitúcie technicky zhodnotený z vlastných zdrojov, výška zhodnotenia sa zohľadní pri rozdelení likvidačného zostatku, ak zakladateľská listina neustanoví inak. O poskytnutí účelových prostriedkov na technické zhodnotenie hmotného a nehmotného majetku jeho opravu a údržbu zakladatelia uzatvoria zmluvu o združení prostriedkov.

2.5 Rozpočet

Verejnoprospešná kultúrna inštitúcia bude hospodáriť podľa rozpočtu zostavovaného na príslušný rozpočtový rok. Návrh rozpočtu pripraví riaditeľ inštitúcie a po vyjadrení dozornej rady rozpočet bude schvaľovať správna rada.

2.6 Účtovníctvo a výročná správa

Verejnoprospešná kultúrna inštitúcia bude viesť účtovníctvo podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Výročnú správu o činnosti a hospodárení inštitúcie bude po vyjadrení dozornej rady schvaľovať správna rada; výročná správa sa v určenej lehote zverejní v Obchodnom vestníku.

Návrh

Komuniké

Vláda Slovenskej republiky na svojom zasadnutí dňa ..... prerokovala materiál „Návrh modelu verejnej inštitúcie na zabezpečenie výkonu vo verejnom záujme v oblasti kultúry“ a uložila do 31. decembra 2005 vypracovať návrh zákona o verejnej inštitúcii v oblasti kultúry.